

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΕΝ ΜΥΤΙΛΗΝΗ

Κατὰ τὰς μέχρι τοῦδε ἀνασκαφὰς εὑρομεν μόνον μικρομέρινον ἀγαλμάτιον τρισωμάτου Ἑκάτης ἀκέραιον ὕψους 0.18, κεφαλᾶς τινος πηλίνων πλαγγόνων, θραύσματα ἀγγείων πολλά, ἐν νόμισμα Βυζαντιακὸν καὶ ἓνα χαλκοῦν δακτύλιον μετὰ σφενδόνης ἀνευ λίθου. Ἔτι δὲ εὐρέθη πλησίον τῶν ἐμῶν ἀνασκαφῶν ὑπὸ ἄλλων ἐργατῶν πρὸς κατασκευὴν ὁδοῦ ἐργαζομένων ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον τεχνοπτείας ἀ. π. Χ. αἰῶνος, φέρον παράστασιν ἰππέως μετὰ δένδρου, τὸν κορμὸν τοῦ ὁποῖου περιβάλλει ὄφις.

Ὡς γνωστὸν ἐκ χωρίων ἀρχαίων συγγραφέων τὸ μέρος, ἐφ' οὗ σήμερον ἵδρυται τὸ φρουρίον τῆς Μυτιλήνης, ἦτο νησίον, ἐνούμενων δι' Εὐρίπου τῶν δύο λιμένων, τοῦ βορείου (ἀρχαίου) καὶ τοῦ νοτίου (τοῦ νῦν ἐν χρήσει).

Πιθανὸν εἶναι ὅτι ἀρχαιότατα ὁ λόφος οὗτος δὲν ἦτο νησίον, ἀλλὰ βραδύτερον ἐγένετο διὰ τῆς κατασκευῆς τεχνιτῆς διώρυγος, ἣτις πάλιν εἰς νεωτέρους χρόνους κατεχώσθη. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ πρῶτος συνοικισμὸς τῆς πόλεως Μυτιλήνης θὰ ἦτο ἐν τῷ ὄχυρῳ τούτῳ λόφῳ, βραδύτερον δὲ ἡ πόλις θὰ ἀνεπτύχθη εἰς τὸ ἀπέναντι τοῦ λόφου μέρος, ὅπου εἶναι τὰ εἱρεῖπια τοῦ ἀρχαίου θεάτρου κ. λ.

Ἡ γνώμη αὕτη θέλει βεβαιωθῆ, ἐὰν αἱ ἀνασκαφαὶ μου φέρωσιν εἰς φῶς λείψανα τοῦ ἀρχαιοτάτου συνοικισμοῦ τῆς Μυτιλήνης ἐπὶ τοῦ λόφου τούτου.

Δυστυχῶς αἱ δοκιμαστικαὶ μου ἀνασκαφαὶ μέχρι σήμερον οὐδὲν τοιοῦτον λείψανον ἤνεγκον εἰς φῶς, ἀλλὰ μόνον ἀποδεικνύουσι τὴν μεγάλην καταστροφὴν, τὴν ὁποῖαν ἐπὶνεγκεν εἰς τὸν ἐπὶ τοῦ λόφου ἀρχαῖον συνοικισμὸν ἡ κατασκευὴ τοῦ ἐν αὐτῇ μεγίστου τῆς Μυτιλήνης φρουρίου.

Διότι ἐκτὸς τῆς καταστροφῆς τῶν ἐν αὐτῇ μεγάλων οἰκοδομημάτων, ὧν τοὺς λίθους ἐχρησιμοποίησαν διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ φρουρίου, κατεστράφη, καὶ τὸ ἀρχαῖον ἔδαφος, διὰ τῆς κατασκευῆς τῶν ἀλλεπαλλήλων τάφρων ἢ χανθᾶκων τοῦ φρουρίου, πρὸς κατασκευὴν τῶν ὁποίων ἐγένοντο μεγάλαι ἐκχωματώσεις.

Οὕτω εἰς τὰς ἐκτὸς τῶν χανθᾶκων μεγάλας ἐπιχωματώσεις (εἰς ὕψος ἑπτὰ καὶ πλέον μέτρων) συναντᾷ μὲν τις ἀρχαῖα εὐρήματα, ἀλλὰ ταῦτα δὲν ἀνήκουσι κατὰ χώραν, ἀλλὰ προσέρχονται ἐκ τῶν περὶ ἧν ἀνωτέρω ὁ λόγος ἐκχωματώσεων.

Ἐνεκα τοῦ λόγου τούτου ἡ ἀνασκαφή καθίσταται δυσχερής, ἀλλὰ τοῦλάχιστον θέλει ἀποδείξει ἅπαξ διὰ παντός, ἐὰν ὁ λόφος οὗτος κατὰ κλήθην ἀρχαιότατα, ἐπομένως ἐὰν ἀρχαιότατα ἦτο νησίον ἢ μῆ, καὶ ἴσως θέλει φέρει εἰς φῶς λείψανα ἀρχαίου ναοῦ, ὡς ἔχω τὴν γνώμην ὅτι θὰ ὑπῆρχεν ἐπὶ τοῦ λόφου τούτου, ἢ ἄλλα κατακεχωσμένα ἀρχαῖα.

N. ΚΥΠΑΡΙΣΣΗΣ

Ἐφορος ἀρχαιοτήτων